

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

32. An facta commutatione pœnitentiæ, possit pœnitens eligere, quam maluerit? Et quid, si pœnitens iterum confiteatur eadem peccata, super quibus pœnitentia injuncta fuit, & de novo illi pœnitentia ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

las: però no tiene obligacion debaxo de peccado grane à mandarlo assi; porque semejantes penitencias no son simpliciter necessarias para remedio del penitente, y puede el penitente con medios mas suaves, y aun con vivir con cuidado apartar se de sus culpas, y pecados, aunque aygan sido de costumbre; y bastará, que el diga, que con el favor de Dios, ha de procurar la emienda, y complir la penitencia, que le diere el confessor. Ita ille.

9. Sed hæc opinio mihi non placet, & ideò Ioannes Pontius in curs. Theol. disp. 46. q. 14. conclus. 5. n. 173. rectè ex Concilio Tridentino sess. 14. c. 8. & multis rationibus firmat, confessarius teneri imponere penitentiam non solum vindictivam, sed etiam preseruativam iuxta conditionem personæ, & qualitatem culpæ.

10. Hinc oritur dubium curiosum, an confessarius possit iniungere penitenti, vt matrimonium contrahat: & negativè respondet Fagundez p. 2. l. 9. c. 5. n. 4. & Layman tract. 6. cap. 15. sed Leander de Sacram. 1. tract. 5. disp. 9. quest. 36. ex Navarro, & aliis affirmativam sententiam docet, in casu quo confessarius constituit esse penitentem remedium vt ipse non ruat in peccata carnis; ratio est, tum quia ex Apostolo, melius est nubere, quam viri. Tum etiam, quia susceptio huius Sacramenti non est ita ardua, aut onerosa, quæ non possit sub penitentia aliqua iniungi.

11. Nota hic obiter, Pasqualigum in Theol. t. 2. d. 36. sect. 8. n. 38 cum aliis, probabilitè docere, penitentiam non posse commutari nisi repetatur confessio peccatorum, pro quibus fuit iniuncta, non est tamen necesse quod perfectè repetatur, sed sufficit si in confilio. Sed ego sententiam affirmativam potè etiam probabilem esse, quam tuetur etiam nouissimè me citato Remigius in pract. confess. s. d. 5. §. 18. n. 9. vbi ita asserit; *Es tambien opinion muy probable, que el confessor puede conmutar la penitencia, que impuso otro; aunque no se repitan los pecados, aygan sido reservados, y aunque sea la penitencia de las que llaman preseruativas y medicinales, con tal que se comute en otra preseruativa, y concurra alguna causa, como quando el penitente no la cumpla, y cree el confessor que dificultosamente cumplirá la primera; ó es contra la salud, condicion; ó que sea muy estada; Quia præsumitur hanc esse superioris intentionem.*

12. Con todo esso parece dificultoso de entender, que se pueda conmutar la penitencia medicinal en otra en otra, sin que mensuamente el penitente se confiese de sus pecados, porque la medicinal no se hà de poner ygnalmente por todos los pecados, sed ratione seruata, vn remedio se destina contra la torpeza, y otro se ordena à la ira, &c. y consecutiivamente parece necesario saber los pecados para hazer la conmutacion de vna preseruativa penitencia en otra? però inuigo que dizendo el penitente la causa porque le dieron la penitencia preseruativa, podrá el Confessor conmutar la en otra.

13. Nota etiam quod penitens potest recitare non flexis genibus, si flexis genibus nequeat. Quia quod flexis genibus dicatur, est quid accidentalè, & modus tantum penitentia, quod deficiente implenda substantia manet; quia præceptum confessoris intelligendum est instar præcepti Ecclesiastici. Item potest recitare cum socio dicens quilibet suam salutationem Angelicam, qui ex penitentia ad Rosarium, vel coronam Virginis recitandam obligationem habet. Quia interpretari possumus voluntatem confessorij esse vt huiusmodi pensum, & penitentia eo more, quo Officium diuinum persoluitur, adimpleatur.

Tom. I.

14. Et ita docet Leander de Sacram. to. 1. tr. 5. disp. 9. quest. 69. & 70. sed difficultas est * an penitens si impotens sit ad recitandum Officium, Psalmos, aut Coronam, &c. solus; teneatur hæc cum socio recitare: Et negativè respondet Leander loco citato q. 71. etiam si penitens socium facillimè inuenire queat. Quia probabilius est Clericum non teneri ad recitandum Officium cum socio (etiam si illi, aliquis in socium se offerat) si impotens est ad recitandum solus; ergo neque penitens impotens ad implendam penitentiam per se solum, tenebitur ad eam exequendam socium querere.

* Sup. hoc le ge doctrinam Ref. not seq. & aliarum eius annot.

Sup hac probabilitate in tom. 3. tr. 6. Ref. 37.

RESOL. XXXII.

An facta commutatione penitentia, possit penitens eligere, quam maluerit?

Et quid, si penitens iterum confiteatur eadem peccata, super quibus penitentia iniuncta fuit, & de novo illi penitentia imponitur, tacita prima, an teneatur, secunda penitentia non obstantè, adimplere primam non reuocatum?

Et an Confessarius in alia confessione, etiam non iterata confessione, possit commutare penitentiam?

Et an idem Confessarius possit, non audita confessione mutare penitentiam, si penitens intra hebdomadam redeat?

Etiamque queritur, utrum Confessarius possit imponere penitentiam grauem sub onere tantum peccati venialis?

Et an penitens, si ex negligentia non adimplet penitentiam tempore determinato à Confessario, peccet tantum venialiter? Ex part. 1. tr. 8. & Misc. 8. Ref. 55.

§. 1. Negativè respondet Cardinalis Lugo de Sacram. penit. disp. 2. §. sect. 6. n. 103. vbi sic ait; Petes an ad tollendam obligationem prioris penitentia, requiratur quod Confessarius velit eam commutare, & tollere; an si sufficiat audire eadem peccata, & imponere penitentiam pro illis, absque eò quod fecit, impositam fuisse aliam penitentiam pro eisdem, ad hoc vt penitens possit accipere hanc secundam penitentiam, & relinquere priorem: Aliqui enim ideo probant nostram conclusionem, quia, nimirum penitens potest iterum in iudicium adducere illa peccata, ac si nunquam fuissent adducta, & adherere sententia posteriori. Existimo tamen hoc non sufficere, sed requiri reuocationem seu commutationem prioris sententia, nam si hoc esset, possit etiam penitens relicta posteriori penitentia, adherere priori, quæ nondum reuocata est per secundam: cum ergo præceptum prioris Confessorij validum fuerit, manebit in suo robore, nisi in eodem tribunali reuocetur, ad quod oportet manifestari secundo Confessario, & quod ipse habeat eam intentionem. Imò hoc etiam credo verum, licet secunda confessio fieret cum eodem primo Confessario: hic enim si non recordaretur prioris confessionis, & penitentia, non haberet intentionem eam reuocandi, neque auferret obligationem ex illa relicta propter eandem rationem Ita Lugo.

2. Sed ego affirmatiua sententia adherere cum Doctoribus, quos citat, & sequitur Leander de Sacram. to. 1. tr. 5. disp. 9. q. 103. quibus ego addo Dicastillum de Sacram. tom. 2. tract. 8. disp. 14. dub. 8. num. 131. vbi sic asserit: * Semel autem facta mutatione penitentia liberum est penitenti eligere penitentiam, quam voluerit siue primam, siue secundam, inquam mutata est, quia commutatio fit in fauorem

* Sup. hoc, in tom. 8. tr. 4. Ref. 75. & lege eam per totam & vide etiam Ref. & §. eius annotationis.

Et 3 penit

penitentis, qui potest cedere iuri suo. Ita Suarius *cit. disp. 38. sect. 10. num. 7.* Reginald. *l. 1. num. 89.* Lessius, & alij, quos in simili referam agens de voti commutatione. Ita ille.

3. Qui etiam antea n. 130. nominatim contra me duas opiniones impugnat, sic enim ait: Illud non admitto, quod ibi habet Diana, posse mutare in alia confessione, etiam non iterata priori confessione: si enim Sacerdos, ut iudex, & iudicialiter debet iudicare; debet nosse ea, de quibus iudicat, ut det pro illis aliam penitentiam prudentem; id autem non potest, ut iudex facere, nisi exponatur illi materia de qua iudicat, quod autem fiat in confessione aliorum peccatorum, nihil refert; perinde, ac si aliquis iudex, quando iudicat de vna causa, aut delicto alicuius rei, vellet iudicare de alia causa, aut facto eiusdem rei, quod non nouit, nec de se defertur. Item non admitto quod eod. tract. 15. ref. 53. §. & ideo in fine, ait, posse eundem Confessarium non audita confessione mutare si intra hebdomadam redeat, quia iam non censetur moraliter durare prior confessio. Satis est quod, possit incontinenti. Hucusque Dicastillus. Sed ego non recedo à supradictis opinionibus ab ipso impugnat, sunt enim satis probabiles, ut videre est apud Doctores quos citat me citato, & sequitur Leand. *vbi supra de Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 99. 95. 100. & 101.* quibus adde Ioannem de Soria *Epilogo sum. p. 2. tr. 1. sect. 1. disp. 2. §. de satisfactione.*

Sup. hoc supra in Ref. 25 §. At hic, post media, a ver. His tamen, & in aliis eius nos. & signanter in ver. vlt dicte annot

Quæ hic est supra Ref. 25. & melius, & magis late supra in Ref. 24. §. 1. & in Ref. 26. §. vlt. & in aliis eorum annot.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 1. Ref. 131. §. Hinc, ad mediam, ver. secundo.

4. Sed hic obiter quero, an Confessarius possit imponere penitentiam grauem sub onere tantum peccati venialis? Suarez *tom. 4. disputat. 38. sect. 7. num. 4.* putat, probabilem esse sententiam Medinæ, asserentis penitentem non peccare mortaliter omitendo grauem penitentiam, si Confessarius declarat se imponere illam sub obligatione tantum peccati venialis. Sed hæc sententia displicet Dicastillo *vbi supra dub. 2. num. 31.* docet enim, esse quidem scipè in potestate præcipientis, grauis leuivè materiae præceptum ferre. Si autem res præcepta ex se grauis, aut leuis sit, & legem, aut præceptum superior ferat, quæ verè lex sit, aut præceptum non est in potestate ipsius, quod lex, aut præceptum de materia leui obliget sub culpa graui, vel de materia graui, sub culpa leui.

5. Aliqui hoc probant, eo quod Confessarius imponens penitentiam, etiam non imponat nomine suo, sed nomine Dei, atque adeo non potest suam actionem pro suo arbitrio temperare; sed necessarid agere prout postulat institutio Sacramenti. Hæc (inquam) ratio mihi non placet, quia quamuis Sacerdos nomine Dei præcipiat, nisi alia ratio obstaret, posset suam actionem solum ad obligationem venialem extendere, & non ad aliam, sicut enim (sive peccet, sive non peccet) potest absolute nullam imponere obligationem, aut imponere obligationem in leui materia, quantumuis, si dictamen rationis, & institutionem Sacramenti, Christi que voluntatem sequeretur, deberet imponere grauem; ita similiter, quamuis exerceat iudicium nomine Christi, possit valide ad nullam, vel ad leuem tantum penitentiam obligare & non possit etiam leuem obligationem inducere, quamuis nomine Christi iudicet, aliàs posset ipsa materia grauis admittere ex vero præcepto obligationem leuem. Itaque idè non potest verum imponere præceptum circa materiam grauem sub obligatione leui, quia obligatio grauis, aut leuis non pro voluntate præcipientis, sed ex natura rei, id est materiae præceptæ, resultat grauis, aut leuis. Vnde nec ipse Deus id posset facere, inuol-

uit enim contradictionem; nam sicut inuoluit contradictionem esse propriè loquendo præceptum, aut legem, & non inducere obligationem: ita propriè loquendo contradictionem inuoluit esse legem, aut præceptum graue (id est de materia graui præcepta ex qua grauitas præcepti sumenda est) & non relaxare obligationem grauem, nam (ut aiunt Philosophi) sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis, ad magis.

6. Verum his non obstantibus ego puto cum Suarez opinionem Medinæ esse probabilem. Nota præter Thomam à Iesu à me * alibi adductum, nouissimè Ioannem de Soria in *epilogo summarum part. 2. tract. 1. sect. 1. disp. 2. §. de satisfactione fol. 100. docere, penitentem, si ex negligentia non adimplet penitentiam tempore determinato à Confessario; peccare tantum venialiter; Verum hæc sententiam reprobat Dicastillus *vbi supra 256. dub. 4.* in quo bene explicat quo tempore teneatur penitens implere penitentiam, & ideo in casibus occurrentibus lege illum.*

RESOL. XXXIII.

An penitentia imposta à Confessario, quando adimpletur, debeat referri ad Confessionem, v.g. si quis habuit penitentiam à Confessario audiendi Missam quotidie per spatium vnius mensis, &c. anni, sed aliquando audiuit Missam in memor dictæ penitentia, queritur, an satisfaciat præcepto penitentia iniunctæ, & satisfactio illa fuerit pars Sacramenti, & possit prodesse ex opere operato?

Et quid, si in articulo operis in penitentia penitens executioni mandaret cum intentione expressa illam non implendis an tunc quidem satisfaciat præcepto Confessarij, sed tamen non habeat rationem partis Sacramenti, & per consequens non remittat penam ex opere operato?

Et an penitens possit propria auctoritate commutare penitentiam à Confessario impostam in opus emendatius, sicut votum? Ex part. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 26. aliàs 25.

§. 1. POnamus exemplum, Petrus v. g. habuit penitentiam audiendi Sacrum quotidie per spatium vnius mensis, aliquando audiuit Missam in memor penitentia à Confessario impostæ, queritur, an satisfecerit præcepto penitentia iniunctæ, & satisfactio illa fuerit pars Sacramenti, ut possit prodesse ex opere operato? Quoad primum affirmative respondet Merollat *tom. 2. disp. 4. cap. 3. dub. 31. num. 360.* Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 1. cap. 13. n. 9. & 10.* & alij. Quoad secundum negative respondet nouissimè doctissimus Pater Sforza Pallavicinus in *Affer. Theol. lib. 7. cap. 27. num. 280.* vbi sic ait: Putamus etiam, satisfactionem impostam à Confessario ita explendam esse à penitente, ut ad Sacramentum referatur, alioquin neque erit pars Sacramenti, nec proinde implementum sufficiens. Quamuis enim implementum præcepti in genere non possit referri ad ipsum præceptum, idè hoc euenit, quia præcipiens, nihil aliud dicit, nisi mihi displicebis, nisi hoc feceris: Quare ad vitandam displicentiam præcipientis, sufficit, id fecisse quomodocumque: Imò in aliquibus materiis sufficit, id fecisse ante præceptum, & per actum malum (quæ tamen non conceduntur ab aduersariis in implemento penitentia Sacramentalis) de qua re late in *libell. de iust. à num. 91. vsque ad 97.* Ac in præsentia materia præter præceptum Confessarij iniungentis opus, habemus præceptum Dei, referendi illud opus